

Kokemusasiantuntijayhteistyö mielenterveys- ja päihdehoitotyön opinnoissa TAMKissa

Kivimäki Anne, lehtori, TAMK

Ojaniemi Taina, lehtori, TAMK

Piikkilä Eija, lehtori, TAMK

Kokemusasiantuntijalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on oman tai läheisen psyykkisen sairauden tai päihderiippuvuuden vuoksi kokemustietoa siitä, mitä on elää mielenterveys- ja päihdeongelmien kanssa. Kokemusasiantuntijat osallistuvat opetuksen toteuttamiseen TAMK:n mielenterveys- ja päihdehoitotyön opintojaksoilla, keskivaiheen ja loppuvaiheen (mielenterveys- ja päihdehoitotyön vaihtoehtoiset ammattiopinnot) opinnoissa. Näin kaikki terveysalalta valmistuvat TAMK:n opiskelijat ovat osallistuneet kokemusasiantuntijayhteistyöhön.

Tavoitteena on tuoda esiin asiakkaan näkökulmaa osana teoriaopintoja jo ennen käytännön harjoittelujaksoa. Näin mahdollistetaan kokemustiedon ja teoreettisen tiedon integroituminen opiskelun aikana, elävässä vuorovaikutuksessa kokemusasiantuntijan kanssa. Kokemustiedon avulla voidaan edistää terveysalan opiskelijoiden asenteiden muuttumista myönteisemmiksi mielenterveys- ja päihdehäiriöistä kärsiviä kohtaan ja vähentää stigmatisoitumista.

Kokemusasiantuntijan käynti voi toimia esimerkiksi ongelmaperustaisen oppimisen lähtökohtana. Opiskelijat miettivät pienryhmässä oppimistehtävät, joiden pohjalta he hakevat lisätietoa ja keskustelevat ohjatussa pienryhmässä asiasta syvemmin. Keskustelussa opiskelijat voivat tuoda esiin omia kokemuksiaan, ajatuksiaan ja asenteitaan. Omaiskokemusasiantuntijan käynnin jälkeen opiskelijat esimerkiksi tekevät ohjatuissa pienryhmissä käsiteltävän esseen mielenterveys- ja päihdepalvelujärjestelmän asiakasnäkökulmasta.

Opiskelijoilta saadun palautteen mukaan kokemusasiantuntijayhteistyö on koettu mielekkääksi ja antoisaksi. Myös kokemusasiantuntijoiden palaute yhteistyöstä on ollut myönteistä. Asiantuntijoiden työstään saama palkkio on monelle tärkeä osoitus kokemustiedon esiintuomisen merkityksestä. Kokemusasiantuntijat koulutautuvat tehtävänsä osana omaa kuntoutumistaan. Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry. Tampereella on kouluttanut mielenterveyden kokemusasiantuntijoita vuodesta 2001. TAMK (ex-Piramk) on tehnyt yhteistyötä kokemusasiantuntijoiden kanssa ko. koulutuksen alkuvaiheista lähtien. Uudempana yhteistyökumppanina TAMKilla on Mielenterveysomaiset Pirkanmaa FinFami ry., joka kouluttaa omaiskokemusasiantuntijoita.

Kokemusasiantuntijayhteistyön jatkaminen ja sen laajentaminen on tarpeen myös tulevaisuudessa. Tarkoituksena on käynnistää yhteistyö mm. YAD:n kanssa päihdekokemusasiantuntijuuden näkökulmasta.